

Kommunala rådet; pensionärer och funktionsnedsatta

2023-04-17 13:00 - 16:00

Närvarande enligt nedan:

Lennart Owenius (M), ordförande

Kersti Ingemarsson, samordnare

Föredragare:

Maria Bohlin Smed och Eva Jutoft

Erika Timewell

Mari Karlsson, Lena Wallström och Carina Lövé

Karolina Eriksson och Helene Blom

Sara Söderström och Lena Ericson

Ledamöter och ersättare:

FF (Finsk förvaltningsgrupp) - Raili Karjalainen

HLF (Riksförbundet HjärtLung Östhammar) - Peggy Rohdin

Neuroförbundet (Stoke, MS & Parkinson) - Örjan Wedin och Ingmar Eriksson

PRO Alunda - Lars Sandberg och Erik Ekström

PRO Gimo - Sven-Erik Wermenstam och Eva Karlsson

PRO Hargshamn - Arto Tanskanen och Kurt Eriksson

PRO Öregrund - Lisbeth Eriksson och Lisbeth Jansson

RSMH (Riksförbundet för Social och Mental Hälsa) - Agnetha Eriksson och Ann-Britt Bylund

SPF Seniorerna Havsörnen - Karin Olofsson

SPF Seniorerna Jernet - Inger Ganea och Irmeli Bellander

SPF Seniorerna Rospiggen - Zelwi Vogler

SPF Seniorerna Koggen - Peggy Rhodin

Plats

SR Gräsö, kommunkontoret

Deltagare

Kersti Ingemarsson (Organisatör)

1. Inledning

Ordförande inleder mötet. Dagordningen fastställs. Upprop sker.

2. Reglemente

Ordförande informerar om reglementet och tolkning av densamma. Bifogas.

Inga synpunkter lämnas på föreliggande reglemente.

Arvodering sker i enlighet med kommunens Riktlinjer för ersättning till förtroendevalda.

Ledamöter och ersättare efterfrågar lönebesked. Samordnaren undersöker och återkopplar i ärendet.

Bilagor

Bilaga 3 KS § 88 2023.pdf

3. Volontärverksamhet och Anhörigstöd

Anhörigkonsulenterna Maria Bohlin Smed och Eva Jutoft

Information från verksamheterna lämnas. Fler volontärer (frivilliga hjälpare händer) behövs!

Ring 0173-860 00, begär att få kontakt med Anhörigcentrum. En volontärutbildning ingår.

Presentation bifogas.

Ärendet om Volontärverksamhet återupptas på ett kommande rådsmöte under hösten.

Bilagor

Presentation_Anhörigstöd Anhörigstrategi KPF.pdf

4. Äldrekoordinator i Region Uppsala

Äldrekoordinator Erika Timewell (fd. sjuksköterska), Öregrunds vårdcentral.

Region Uppsala startade tjänsten efter ett pilotprojekt som genomfördes 2021-2022. Numera finns en äldrekoordinator på alla vårdcentraler i kommunen. Uppdraget omfattar 40 % tjänst under minst 1 år. Syftet är att minska inflödet av vårdbehövande till sjukhusen och istället vårda äldre sjuka i hemmet. Mer information finns på <https://regionuppsala.se/politik-och-pav...>

Ett arbete har startats upp med att upprätta Seniorguiden inom Östhammars kommun. Tipsar om den som finns hos Uppsala kommun; <https://www.uppsala.se/stod-och-omsorg/a...>

Framförs att det är problem med att få till samåkning till olika träffpunkter och att information och eventuell upphämtning för samåkning inte får publiceras på webben.

Samordnaren undersöker och återkopplar i ärendet.

5. Silviahem-certifiering inom särskilt boende - SÄBO

Mari Karlsson, Lena Wallström och Carina Lövé, enhetschefer för kommunens demensboenden

Information om certifieringsprocessen "Certifiering av utbildningsnivå i demensvård utifrån Silviahemmets vårdfilosofi" lämnas. Presentation bifogas.

En återkoppling i ärendet önskas om ca 1 år.

Bilagor

Presentation_Silviahemscertifiering.pdf

6. Ökat missbruk bland äldre

Karolina Eriksson och Helene Blom, handläggare och anhörigstöd, missbruk

Information om allvarlighetsgraden av alkoholkonsumtion och hur den aktuella konsumtionen ser ut idag bland äldre (65-84 år) i Sverige lämnas. Det finns ingen tydlig förklaring till varför missbruket har ökat. Studier har visat att hög alkoholkonsumtion är den största påverkningbara riskfaktorn för demens! Stöd som finns presenteras, bl.a. finns det öppenvårdsbehandling, råd och stöd i hemmet och kontaktpersoner i Östhammar. Diskussioner förs hur vi som medmänniskor kan råda personer med ökat missbruk att söka hjälp. Presentation bifogas.

Önskemål om information kring läkemedelsberoende och våld i nära relationer till ett kommande rådsmötet lämnas.

Bilagor

Presentation_Missbruk hos äldre.pdf

7. Dialog om taltidningen

Kommunikatör Sara Söderström och syn- och hörselinstruktör Lena Ericson

Informerar om att Taltidningen "På tal om Östhammar" finns för dig som har svårt att läsa en

vanlig tidning. Den innehåller information från kommunen, annan samhällsinformation och nyheter. Taltidningen är inläst och kan lyssnas som en vanlig cd-skiva eller med hjälp av en Daisy-spelare. Du kan även lyssna på taltidningen på webben eller genom appen Legimus.

<https://www.osthammar.se/sv/omsorg-och-s...>

Taltidningen är gratis och kommer ut en gång i veckan. Under juni, juli, augusti och september kommer taltidningen ut varannan vecka. Det är enheten för kommunikation och kundtjänst som ansvarar för taltidningen.

Om du har synpunkter eller tips på innehållet i tidningen kan du kontakta enheten för kommunikation och kundtjänst eller producenten Dan Lindahl via e-post info@rox-reportage.se eller telefon 070-736 70 17.

Om du vill få hem taltidningen i din brevlåda kan du kontakta enheten för kommunikation och kundtjänst eller kommunens syn- och hörselinstruktör. Meddela då vilken typ av spelare du använder: cd-spelare eller Daisy-spelare. På så sätt får du rätt typ av skiva hemskickad.

Reglemente

Kommunala rådet för pensionärer och funktionsnedsatta (KPF)

Antaget av	Kommunstyrelsen
Antaget	KS 2023-04-11, § 88
Ersätter tidigare version	Kommunstyrelsen, § 218/2014
Gäller för	Rådet för pensionärer/funktionsnedsatta och kommunstyrelsen
Dokumentansvarig	Kersti Ingemarsson
Dnr	KS-2021-797

Syfte

Rådet ska förstärka inflytande i alla frågor som gäller pensionärer samt barn, ungdom och vuxna med funktionsnedsättning och är ett organ för överläggningar, samråd och ömsesidig information mellan företrädare för handikapporganisationerna, pensionärsföreningar och kommunens styrelse och nämnder. Rådet är organisatoriskt knutet till kommunstyrelsen.

Rådet ska vara remissorgan i frågor som väsentligen rör pensionärer och funktionsnedsatta och är ett forum för opinionsbildning och kunskapsspridning.

Kommunens företrädare ska informera rådet om planer och förändringar av samhällsinsatsernas utformning och organisation som berör pensionärer och funktionsnedsatta och därmed inhämta synpunkter i så tidigt skede att rådets synpunkter och förslag kan påverka ärendets handläggning i aktuell nämnd/styrelse. Därigenom ges pensionärer och funktionsnedsatta genom detta råd en större delaktighet i samhället.

Uppdrag

Representanter i rådet har möjlighet att aktivt arbeta för förändringar i den kommunala verksamheten. De kan informera om och ge förslag till lämpliga anpassningar av det serviceutbud som berör målgruppens möjligheter till en god livskvalitet. Således ska rådet vara ett referensorgan i frågor som rör såväl pensionärer som funktionsnedsatta.

Sammansättning

Kommunstyrelsen fastställer berörda organisationer i kommunen och antal ledamöter och ersättare som ska ingå i rådet. Antalet ledamöter från respektive organisation bestäms med hänsyn till antalet medlemmar och samhällsinriktad verksamhet.

Riksorganisationen för pensionärer och funktionsnedsatta som genom sin lokalförening bedriver organiserad verksamhet inom Östhammars kommun ska efter beslut i kommunstyrelsen vara representerade i rådet.

Organisationer som ingår i rådet ska före den **1 november** det år kommunfullmäktige väljs (valåret), lämna skriftligt förslag på ledamöter och ersättare till kommunstyrelsen@osthammar.se eller till Östhammars kommun, Box 66, 742 21 Östhammar.

Kommunstyrelsen utser politiska ledamöter som ska ingå i rådet.

Pensionärsföreningar och handikappföreningarna utser inom sig ordförande och vice ordförande.

Rådets ordförande utses bland politiker och vice ordförande bland företrädarna för pensionärs- och handikapporganisationerna.

Rådet ska tillsätta en beredningsgrupp om en ordinarie och en ersättare från handikapporganisationen, PRO, HSO samt SPF.

Arbetsformer

Rådets möten ska vara temalagda.

Beredningsgruppen har till uppgift att inhämta förslag om vilka informationsinsatser som är önskvärda och föreslå agenda i samband med fastställda beredningsmöten. Vid beredningen närvarar ordförande och samordnare.

Rådet träffas 4 gånger per år.

I början av varje mandatperiod ges ett utbildningstillfälle kring lagar, förordningar och regler som berör rådet (HSL, SOL, LSS). Till utbildningstillfället kallas ledamöter, ersättare och berörda tjänstepersoner.

Extra möte kan hållas om rådets ordförande, vice ordförande och beredningsgruppen eller mer än hälften av rådets ledamöter begär det.

Inbjudan med agenda skickas till rådets representanter senast 7 dagar före mötesdag.

Ordinarie ledamöter deltar på rådets möten. Ersättare träder in när ordinarie ledamot har förhinder.

Samordnaren skriver enklare stödanteckningar vid rådets möten som skickas ut tillsammans med föredragares presentationer efter varje genomfört möte. I övrigt får närvarande representanter föra anteckningar och har till uppgift att sprida information vidare i sina respektive organisationer.

Presentationer som påvisas vid möten skickas ut till alla invalda i rådet efter mötet.
Vid möten får

Rådets representanter erhåller arvode enligt Riktlinje för ersättningar till förtroendevalda.

Organisationerna har alltid möjlighet att kunna bjuda in kommunens tjänstemän till dess föreningsmöten.

Ändring av reglementet kan aktualiseras av rådet och kommunstyrelsen. Reglementet fastställs av kommunstyrelsen.

Anhörigstöd

Nationell Anhörigstrategi

Volontärverksamhet

En samhällsbärande insats

- 1,3 miljoner vuxna i Sverige ger vård och stöd till närstående som är svårt sjuka eller har en funktionsnedsättning
- 150 000 personer går ned i arbetstid eller slutar sitt arbete för att kunna hjälpa till
- Insatserna besparar samhället 194 miljarder kronor varje år

(Källa: Nka, www.anhoriga.se)

Var kan anhöriga få stöd?

Biståndsbedömda insatser

t.ex. Avlösning
Hjälp i hemmet
Trygghetslarm

Serviceinsats

Kontakt med:
Anhörigkonsulent
Anhörigcentrum

Individ och familjeomsorg

Anhörigperspektiv

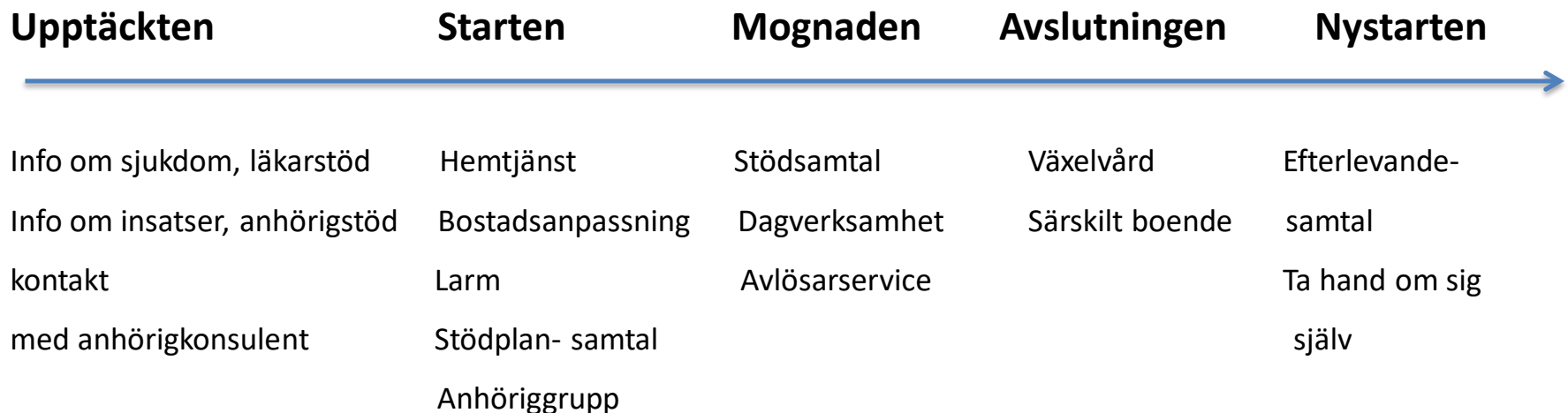
All personal inom sektor omsorgs verksamheter ska arbeta utifrån ett tydligt anhörigperspektiv som innebär att all personal som möter anhöriga ska se, respektera och samarbeta med anhöriga.

MMARS
KOMMUN
- EN DEL AV ROSLAGEN

Behovet av stöd förändras under resans gång- Individuellt och flexibelt stöd

Stadier i anhörigprocessen (exempel demens)

Tänkvärt

- Att stödja/ vårda någon är ett frivilligt åtagande
- I nöd och lust
- "Alla frågar hur min make mår men ingen frågar hur jag har det"
- När man väl söker stöd är behovet oftast stort.
- Att insatserna är av god kvalité är viktigt för att de ska fungera som ett stöd till den anhörige.

Vad gör Anhörigkonsulenten?

- Ger information och råd, vägleder till annat stöd för anhöriga
- Enskilda samtal
- Anhöriggrupper
- Ansvarar för aktiviteter på Anhörigcentrum
- Service, sekretess, ingen dokumentationsskyldighet
- Personal - handledning, anhörigträffar, nätverk

Volontärverksamhet

Frivillighandtaget har tidigare funnits i kommunen och besökt kommunens särskilda boenden/mötesplatser och underhållit med sång och musik mm.

Promenadgrupper på säbo har tidigare funnits på 3 orter.

Under 2021 startades en volontärtjänst.

Hur får vi fler volontärer?

Vid träffar med aktivitetsansvariga på kommunens Säbo framkom att det var svårt att få frivilliga engagerade.

Det finns behov av samordnad volontärverksamhet samt en ökad samverkan med andra förvaltningar, pensionärsföreningar, kyrkan m fl för att få ett engagemang runt volontärverksamhet.

Väntjänst

Tillsammans är viktigt!

Vi finns här för dig om du vill få hembesök för en stunds sällskap, eller bli avlastad som anhörig

Vi söker personer, volontärer, som vill vara med på olika aktiviteter såsom musikstunder, högläsning, handarbete, ledsagning till exempel sjukhus, samt sällskap till övriga aktiviteter. .

Vi hade väntjänst café där vi träffades och hade en trevlig stund tillsammans på anhörigcentrum.

Vi besökte Säbo för olika aktiviteter.

Vi samverkar med olika organisationer där intresse finns, bland annat Syn och hörselinstruktören, LSS, Säbo.

Kontinuerlig utbildning av volontärer, vi tar tillvara den kunskap vi har.

NATIONELL STRATEGI FÖR STÖD TILL ANHÖRIGA SOM VÅRDAR OCH STÖDJER SINA NÄRSTÅENDE

En nationell strategi kan:

- Klargöra vem som har ansvar för stödet till anhöriga som hjälper närstående
- Göra anhörigas situation mer tydlig och att den ses som en folkhälsofråga
- Ge kunskap om det stöd som anhöriga behöver
- Se till att de anhörigas perspektiv finns med i alla beslut och i alla möten som berör den närståendes vård och omsorg
- Visa hur myndigheter, vårdgivare och kommuner behöver samverka för att de anhöriga ska få den hjälp som de behöver

Hej och välkommen till vårt nyhetsbrev för anhöriga!

Detta är ett digitalt nyhetsbrev som ges ut en gång i månaden. Du som prenumererar på brevet kommer att få information om aktuella aktiviteter som arrangeras för dig som stödjer någon i din närhet. Vi kommer även i korta artiklar ge tips och råd samt berätta om hur olika verksamheter erbjuder stöd till anhöriga.

På grund av rådande pandemi och ökad smittspridning kommer vi att ha begränsade aktiviteter med färre deltagare på anhörigcentrum. Du anmäler dig till våra aktiviteter genom att kontakta Östhammar Direkt 0173-860 00.

Ett bra sätt att träffas på är utomhus. Det är härligt med frisk luft och man kan samtala under promenaden, walk and talk.

Eva Jutoft, och Åsa Karlström, Anhörigkonsulenter i Östhammars kommun.

Prenumerera gärna på vårt Nyhetsbrev

"Nyhetsbrev Anhörigstöd" är ett digitalt nyhetsbrev som ges ut en gång i månaden. Som prenumerant får du information om aktuella aktiviteter och arrangemang för dig som stödjer någon i din närhet. Vi kommer även i korta artiklar ge tips och råd samt berätta om hur olika verksamheter erbjuder stöd till anhöriga.

Alkoholbruk hos äldre

Karolina Eriksson, Helene Blom
Vuxenenheten, Östhammars kommun

AGENDA

- Hur definieras alkoholproblem?
- Alkoholkonsumtionen hos äldre idag
- Vilka risker finns?
- Vilket stöd erbjuds?

Hur mäter vi allvarlighetsgraden av alkoholkonsumtion?

Olika definitioner:

- Riskbruk
- Skadligt bruk av alkohol
- Alkoholberoende

Hur mäter vi allvarlighetsgraden av alkoholkonsumtion?

- Ett standardglas motsvarar 12 gram alkohol
- **Riskbruk** av alkohol
 - För män - **14 standardglas** per vecka, motsvarar 3 flaskor vin eller 15 flaskor starköl
 - För kvinnor - **9 standardglas** per vecka vilket motsvarar 2 flaskor vin eller 10 flaskor starköl
 - Som riskbruk betraktas också konsumtion av **5 standardglas för män** och **4 för kvinnor** vid ett och samma tillfälle

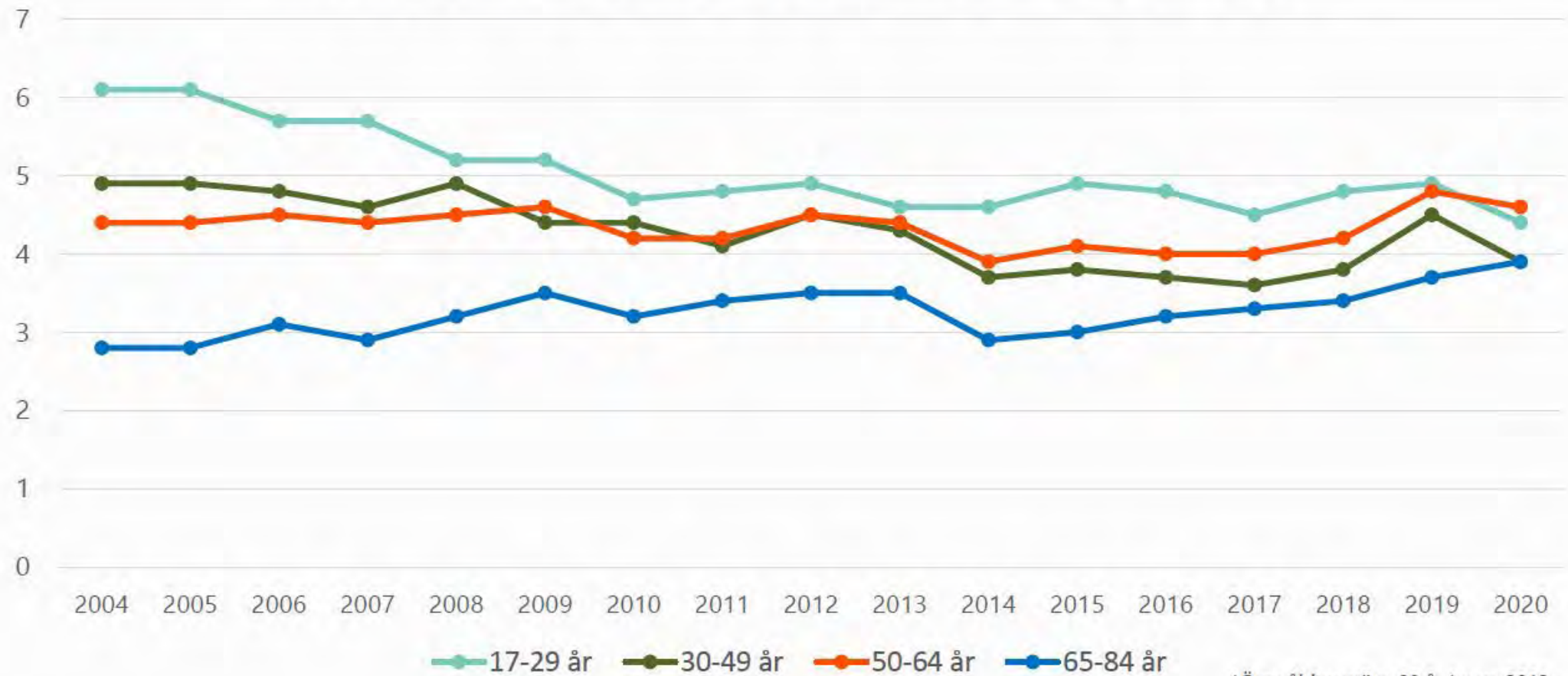

Hur ser då den aktuella alkoholkonsumtionen ut bland äldre i Sverige idag?

Alkohol och äldre

- Sedan 2004 har gruppen 65–84-åringar ökat sin årliga konsumtionsvolym när det gäller alkohol
- En studie visar att ungefär 25 procent av personer som tar del av kommunal missbruksvård är äldre
- I Sverige liksom i många andra länder ökar andelen äldre i befolkningen
- Den förväntade livslängden i Sverige har ökat med 2,5 år till 82,2 år mellan år 2000 och 2015

Självrapporterad alkoholkonsumtion (liter ren alkohol) per år i Sverige (17-84 år*) fördelat på ålder mellan åren 2004-2020

*Övre åldersgräns 80 år t.o.m. 2013

Alkohol och äldre

”I Sverige har äldres alkoholkonsumtion ökat under de senaste åren, både i absoluta tal och i jämförelse med andra åldersgrupper, och **alkoholrelaterad dödlighet** har ökat bland de äldre.”

Andreasson S, Chikritzhs T, Dangardt F, Holder H, Naimi T, Stockwell T (2019) *Alkoholen och samhället 2019: Alkohol och äldre*, Stockholm: Svenska Läkaresällskapet, Svensk sjuksköterskeförening, CERA & IOGT-NTO

Alkoholvanor hos äldre 2004–2021 (publicerades av Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning, CAN, 2022-11-30)

Av resultaten framgår det att 65–84-åringar

- Är alkoholkonsumenter i lika hög grad som övriga befolkningen
- Dricker oftare än befolkningen i stort
- Framför allt dricker vin
- Dricker mera utspritt över tid (veckans dagar, årets månader)
- Intensivkonsumerar förhållandevis sällan – även om det blivit vanligare

Alkohol och äldre

Vad är **riskbruk** för äldre?

- I studier som genomfördes av Göteborgs universitet räknades **100 gram alkohol/vecka** (ex. **8 glas vin**) som en riskfylld livsstilsfaktor

Alkohol och äldre

Vad är då **riskerna** med en ökad alkoholkonsumtion hos äldre?

Vad är riskerna?

Äldre har generellt en **ökad känslighet** på grund av

- förändrad kroppssammansättning
- fler sjukdomar
- fler mediciner
- sämre reaktionsförmåga
- försämrad balans

Vad är riskerna?

”Kroppens muskelmassa minskar med stigande ålder. Musklerna består till stor del av vatten. Detta i kombination med att alkohol är vattenlösligt gör att det blir mindre vatten som alkoholen kan spridas i vid konsumtion. Det leder till **högre alkoholhalt i blodet** när man dricker alkohol.”

Andreasson S, Chikritzhs T, Dangardt F, Holder H, Naimi T, Stockwell T (2019) *Alkoholen och samhället 2019: Alkohol och äldre*, Stockholm: Svenska Läkaresällskapet, Svensk sjuksköterskeförening, CERA & IOGT-NTO

Vad är riskerna?

Hög alkoholkonsumtion, antingen i genomsnitt eller per tillfälle, ökar risken för nästan alla alkoholrelaterade sjukdomar, till exempel:

- hjärt- och kärlsjukdomar
- skrumplever
- alkoholberoende
- vissa cancersjukdomar

Vad är riskerna?

Hög alkoholkonsumtion är den största påverkningbara riskfaktorn för demens

Alkohol och äldre

Vad kan äldre få för stöd för sin alkoholkonsumtion?

Vilket stöd finns?

En person som är orolig över sin alkoholkonsumtion kan alltid vända sig till

- Primärvården (vårdcentral)
- Socialtjänsten

Vilket stöd finns?

Primärvården

- läkarsamtal
- blodprovstagning
- läkemedel
- remittera vidare till bl a beroendemedicinsk mottagning

Vilket stöd finns?

Socialtjänsten

- egen ansökan
- orosanmälan (från anhöriga, region, polis med mera)

Kan leda till beslut om

- öppenvårdsbehandling – enskilda samtal med behandlare
- kontaktperson
- råd och stöd i hemmet
- behandlingshem/omsorgsboende/stödboende
- Previct

Vilket stöd finns?

Socialtjänsten erbjuder också anhörigstöd till vuxna i form av individuella samtal. Samtalen är till för anhöriga som har en närstående med ett skadligt bruk av alkohol, droger och/eller spel om pengar. Insatsen kräver inget biståndsbeslut och samtalen omfattas av sekretess.

Frågor?

Tack för oss!

Karolina Eriksson, handläggare och anhörigstödjare

0173-862 32, karolina.eriksson@osthammar.se

Helene Blom, handläggare

0173-862 25, helene.blom@osthammar.se

Källor:

- Andreasson S, Chikritzhs T, Dangardt F, Holder H, Naimi T, Stockwell T (2019) Alkoholen och samhället 2019: Alkohol och äldre, Stockholm: Svenska Läkaresällskapet, Svensk sjuksköterskeförening, CERA & IOGT-NTO
- Alkohol - Riskbruk, Skadligt bruk, Beroende, ETT BESLUTSSTÖD VID UTREDNING OCH BEHANDLING (2018), Tobias Eriksson, chefsöverläkare, Beroendemedicin, Akademiska sjukhuset
- Föreläsning vid DROGFOKUS 2022, FELICIA AHLNER, Doktorand Institutionen för Neurovetenskap och Fysiologi, Sahlgrenska akademien vid Göteborgs universitet, Centrum för Åldrande och Hälsa vid Göteborgs universitet – AGECAP
- Självrapporterade alkoholvanor i Sverige 2004–2020, CAN Rapport 204, Ulf Guttormsson (ISBN: 978-91-7278-332-4 (pdf)
- Alkohol och åldrande: en multimetodstudie om heterogenitet och multidimensionalitet, Umeå universitet (2023)

Silviahemscertifiering

Certifiering av utbildningsnivå i demensvård utifrån
Silviahemmets vårdfilosofi

Vad är Silviahemmets vårdfilosofis mål?

Att uppnå högsta möjliga livskvalitet för personer med demenssjukdom- oavsett sjukdomsgrad- och deras anhöriga och närstående.

Vad innebär certifieringsprogrammet?

Att all personal på enheten -
omvårdnadspersonal, städpersonal,
legitimerad personal samt chef blir
utbildade i demensvård utifrån
Silviahemmets vårdfilosofi.

Hur går utbildningen till?

- ▶ Certifieringen sker genom tre utbildningssteg
- ▶ Grundutbildning till alla medarbetare
- ▶ Arbetsledarutbildning
- ▶ Reflektionsledarutbildning
- ▶ När alla moment i processen är godkända överlämnas ett inramat och numrerat certifikat undertecknat av H.M. Drottningen.
- ▶ Kursdeltagare får ett kursbevis.
- ▶ Årlig uppföljning
- ▶ Vart tredje år utfärdas ett förnyat certifikat efter kompletterande utbildning

Steg 1 - grundutbildning

Samtliga medarbetare vid enheten - inklusive städpersonal, legitimerad personal och chef - deltar i en tre dagar lång grundutbildning i demenskunskap.

Alla genomgår skriftligt test efter utbildningen.

Steg 2- arbetsledarutbildning

- ▶ Alla arbetsledare som har genomgått steg 1 får en heldagsutbildning.
- ▶ Inriktning är Silviahemmets vårdfilosofi med betoning på att leda teamarbetet.

Steg 3 - reflektionsledarutbildning

- ▶ Ett antal undersköterskor genomgår tre dagars utbildning i att leda reflektionsstunder.
- ▶ Även två uppföljande handledningsträffar ingår.

Uppföljning och fortsättning

- ▶ Silviahemmet följer upp certifieringsprocessen en gång per år
- ▶ Certifieringens giltighetstid är tre år
- ▶ Ett nytt certifikat tilldelas enheten under förutsättning att totalt 70% av samtliga anställda gått steg 1 i utbildningen
- ▶ Att alla arbetsledare är utbildade enligt steg 2
- ▶ Att ett antal undersköterskor är reflektionsledarutbildade enligt steg 3 samt leder reflektionsstunder - här är vi idag, april 2023!